

Eksternpanel, ansatte, studenter,
interessert offentlighet

Dato: 4. mars 2021

Periodisk egevaluering av bachelorprogrammet i klassiske språk¹ 2014-2021

Alle studieprogrammer ved HF skal periodisk evalueres hvert sjette år. I 2020 sto blant annet bachelorprogrammet i klassiske språk for tur, og arbeidet med evalueringen ble påbegynt våren 2020. Arbeidet ble imidlertid satt på vent da samfunnet stengte ned pga. Covid-19 i mars 2020. Derfor gjennomføres evalueringen først nå, våren 2021. Bachelorprogrammet ble evaluert forrige gang i 2012, men ble også gjennomgått i forbindelse med evalueringen av masterprogrammet i klassiske språk i 2014. Evalueringsperioden er derfor 2014-2021.

Som det fremgår av vår egevaluering, er vi allerede i gang med en revisjon av både årsenheten i antikkens kultur og bachelor- og masterprogrammet i klassiske språk. Vi tar sikte på å implementere endringene i programmene fra og med høstsemesteret 2022.

Han Lamers²
Programleder

Mari Hertenberg
Programkonsulent

---

¹ Fram til og med studieåret 2015/2016: «Bachelorprogrammet i antikk kultur og klassiske språk».

² Dette dokumentet bygger videre på tekster som ble laget av tidligere programledere Silvio Friedrich Bär (2018-2020) og Eirik Welo (2020) i samarbeid med Mari Hertenberg.

Oppbyggingen av studieprogrammet

Fram til og med studieåret 2015/2016 hadde bachelorprogrammet navnet «Antikk kultur og klassiske språk» og var inndelt i to studieretninger, antikk kultur og klassiske språk. Vi går ikke nærmere inn på oppbyggingen av denne tidligere versjonen av studieprogrammet ettersom det ikke har noen betydning for hvordan studieprogrammet fungerer i dag. Fra og med studieåret 2016/2017 ble studieretningen for antikk kultur nedlagt, og bachelorprogrammet endret navn til «Klassiske språk».³ Bachelorprogrammet har siden den gang bestått av følgende elementer:

- fordypning (80 studiepoeng) i enten gammelgresk eller latin
- støttefag (40 studiepoeng). Her kan studentene velge mellom en rekke både humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag
- frie emner (40 studiepoeng)
- Examen philosophicum og Examen facultatum

Tabell over anbefalt studieløp pr. våren 2021 er vedlagt (dokumentet «Oppbygging og gjennomføring»).

Fordypningsgruppene i gresk og latin

Fordypningsgruppene (80-gruppene) i gresk og latin er bygget over samme mal og består av følgende:

- 20 studiepoeng grammatikkemner
- 20 studiepoeng tekstemner på grunnnivå
- Bacheloroppgave på 10 studiepoeng
- 30 studiepoeng valgfrie emner i gresk/latin på videregående nivå

Før studentene kan begynne på fordypningsgruppa, må de ha bestått to innføringsemner i latin/gresk på til sammen 20 studiepoeng (LAT1001/GRE1001 og LAT1002/GRE1002) eller ha tilsvarende forkunnskaper (f.eks. latin/gresk fra videregående skole). Formelt inngår disse emnene i bachelorgraden som frie emner. Eksamens- og vurderingsformene på programmet er for det meste skriftlige. Kun ett emne har muntlig eksamen (LAT1403 – Latinske lyriske tekster), men noen emner har muntlige obligatoriske undervisningsaktiviteter, f.eks. LAT1405 – Greske lyriske tekster. I innlæringen av gresk og latin står ikke oppøvelse av muntlige ferdigheter sentralt på samme måte som ved innlæringen av moderne fremmedspråk. Vi tenker dermed at det ikke er unaturlig at det brukes mest skriftlige eksamens- og vurderingsformer på programmet.

Alle språk- og grammatikkemnene har skriftlig skoleeksamen som vurderingsform. Denne eksamensformen sikrer at studentene faktisk pugger og lærer seg grammatikk. Hjemmebaserte vurderingsformer, hvor alle hjelpemidler er tilgjengelige, ville ikke testet studentenes grammatikk-kunnskaper på samme måte. At studentene lærer seg grammatikk, er nødvendig for at de skal kunne nå læringsmålet om gode språklige ferdigheter i gresk og latin.

På tekstemnene på 2000-nivå er det mer utbredt bruk av semesteroppgaver og mappevurdering. Dette er til dels et resultat av de vedtatte sparetiltakene for klassisk (se nedenfor under «Ressurser»). Mappe/semesteroppgave som vurderingsform (integrert vurdering) tillater nemlig at det gis færre undervisningstimer på et emne enn hvis emnet

---

³ Studieretningen ble erstattet av en årsenhet i antikkens kultur (60 studiepoeng). Se vår egenevaluering av årsenheten i eget dokument.

har sluttvurdering, det vil si muntlig eller skriftlig eksamen.⁴ Både semesteroppgave og mappevurdering er hensiktsmessige og gode vurderingsformer i en del tilfeller. Det er imidlertid uheldig at gitte vurderingsformer innføres av bare økonomiske hensyn. Det bør etter vår oppfatning utelukkende være faglige hensyn som ligger til grunn for valget av eksamens- og vurderingsformer.

Valg av støttefag

Det er mulig å velge blant en rekke forskjellige 40-grupper på studieprogrammet. Antallet 40-grupper på studieretningen er nå 27. I tillegg er det etter søknad mulig å få godkjent andre 40-grupper som støttefag. 40-gruppa i antikken, 40-gruppa i moderne retorikk og språklig kommunikasjon og 40-gruppa i lingvistikk anbefales spesielt for studenter på programmet. 12 av 22 aktive studenter pr. 1.2.2021 har valgt 40-gruppa i antikken.⁵

Studiets læringsmål og måloppnåelse

Studiets læringsmål er definert på nettsiden «Hva lærer du?» for studiet på følgende måte:

En kandidat med bachelorgrad i klassiske språk:

Kunnskap

- har gode språklige ferdigheter i gresk eller latin
- har kunnskap om latinsk eller gresk grammatikk
- kan oversette til og fra gresk eller latin og være bevisst utfordringer som oversettelse av antikke tekster byr på
- kan lese og tolke tekster på gresk eller latin innenfor forskjellige sjangere (for eksempel lyrikk, epos, historiske tekster, drama, fiksjonsprosa) og har kjennskap til deres historiske og kulturelle kontekst
- kjenner til bruk av kommentarverk og fortolkningsproblematikk knyttet til overlevering og forståelse av tekstene

Ferdigheter

- kan sette greske eller latinske tekster inn i deres språklige, litterære, kulturelle og historiske sammenhenger, samt reflektere over disse
- kan treffe faglig begrunnede valg utfra egen refleksjon og kan justere sine valg etter veiledning
- kan finne fram i og vurdere kildemateriale på gresk eller latin
- kan orientere seg i sekundærlitteratur om klassiske språk
- kan gjøre rede for klassiskfilologiske tekstfortolkninger både skriftlig og muntlig

Generell kompetanse

---

⁴ I følge HF's *Normer for undervisning, pensum og vurdering på emner*. Normene finnes her: <https://www.uio.no/foransatte/arbeidsstotte/sta/enheter/hf/program-emner/behandling-emner/emnenormer.html>

⁵ FS-rapport 728.002 1.2.2021.

- kjenner til krav om akademisk redelighet og kan bruke sitat- og kildehenvisninger korrekt i arbeid med klassiskfilologiske spørsmål
- kan planlegge og styre sine studier og arbeide med både oversettelser, grammatikk og tekstfortolkning
- kan arbeide reflektert med klassiskfilologiske problemstillinger alene, samt utveksle meninger og fakta i et faglig fellesskap med sine medstudenter
- kjenner til faglig utvikling gjennom studier av kommentarverk på enten gresk eller latin

Er studiets læringsmål hensiktsmessig formulert?

Læringsmålene ble revidert i 2016 i forbindelse med nedleggelsen av studieretningen for antikk kultur. Læringsmålene utgjør en balansegang mellom å skulle være administrativt gjenkjennelige for NOKUT / internasjonalt byråkrati, uttrykke faktisk faglig innhold i graden og kunne være en kilde til informasjon om studiet for potensielle studenter. Ut fra disse forutsetningene mener vi at læringsmålene alt i alt er hensiktsmessig formulert. Læringsmålene kan imidlertid godt omorganiseres og omformuleres noe. For eksempel står punktet «kan oversette til og fra gresk eller latin og være bevisst utfordringer som oversettelse av antikke tekster byr på» under overskriften «Kunnskapen», men dette er heller en ferdighet og bør stå under «Ferdigheten». Som vi vil komme tilbake til lenger ned, planlegger vi en revisjon av BA-programmet. I forbindelse med denne revisjonen vil vi også gå gjennom læringsmålene.

Måloppnåelse – lykkes vi i å lære studentene det vi sier at vi skal lære dem?

Vi mener at de ferdige kandidatene har kunnskapen, ferdighetene og kompetansen som skisseres i læringsmålene. Det er godt samsvar mellom læringsmålene og det faglige innholdet i 80-gruppene i henholdsvis gresk og latin.

Opptak og gjennomføring

Tabell 1 viser søkertall og opptak på bachelorprogrammet i hele perioden. Som tabellen viser, ble opptaksrammen på bachelorprogrammet redusert fra 20 studieplasser i 2015 til 13 i 2016. Dette skyldes nedleggelsen av studieretningen for antikk kultur. Studieplassene ble overført fra bachelorprogrammet til den nye årsenheten i antikkens kultur.

Tabell 1: Søkertall og opptak på bachelorprogrammet i klassiske språk 2014-2020⁶

År	opptaksramme	Primærsøkere	Tilbud (antall primærsøkere i parentes)	Ja-svar	Møtt (antall primærsøkere i parentes)
2014	25	13	34 (9)	22	17 (8)
2015	20	15	33 (14)	21	20 (10)
2016	13	10	19 (8)	12	12 (7)
2017	13	13	21 (10)	11	10 (4)
2018	13	24	24 (15)	17	17 (14)
2019	13	16	21 (15)	15	15 (12)
2020	13	27	19 (16)	10	10 (9)

Tabell 1 viser at søkertallene relativt gode. Som vi kommer tilbake til i siste avsnitt, er det ikke realistisk å forvente mange flere søkere enn dette til vårt bachelorprogram. Antall studenter som møter til studiet, er omtrent likt antall studieplasser. Dette anser vi også som bra.

Derimot er gjennomføringen av studieprogrammet en utfordring. Som tabell 2 viser, er det få studenter som faktisk fullfører programmet:

Tabell 2: Gjennomstrømming og frafall på bachelorprogrammet i klassiske språk 2014-2020⁷

Kull	Fullført før eller på normert tid	Fullført etter normert tid	Inndratt	Aktiv	Sluttet	Totalt
2014	3	0	9	0	3	15 ⁸
2015	3	0	14	1	2	20
2016	2	0	9	0	1	12
2017	3	ikke aktuelt	5	1	1	10
2018	ikke aktuelt	ikke aktuelt	6	4	6	16 ⁹
2019	1	ikke aktuelt	5	7	2	15
2020	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	0	9	1	10

⁶ Tallene er hentet fra FS-rapport 101.001 28.1.2021.

⁷ Tall hentet fra FS-rapport 729.001 5.2.2021.

⁸ Tallet stemmer ikke med antall møtt i 2014 i tabell 1 fordi to studenter fikk utsatt studiestart og ble flyttet til senere kull.

⁹ Én av dem som ble registrert som møtt i 2018 (tabell 1), fikk innvilget permisjon og ble dermed registrert med startkull vår 2019. Derfor stemmer ikke totalantallet for 2018 i tabell 1 med totalantallet for 2018 i tabell 2.

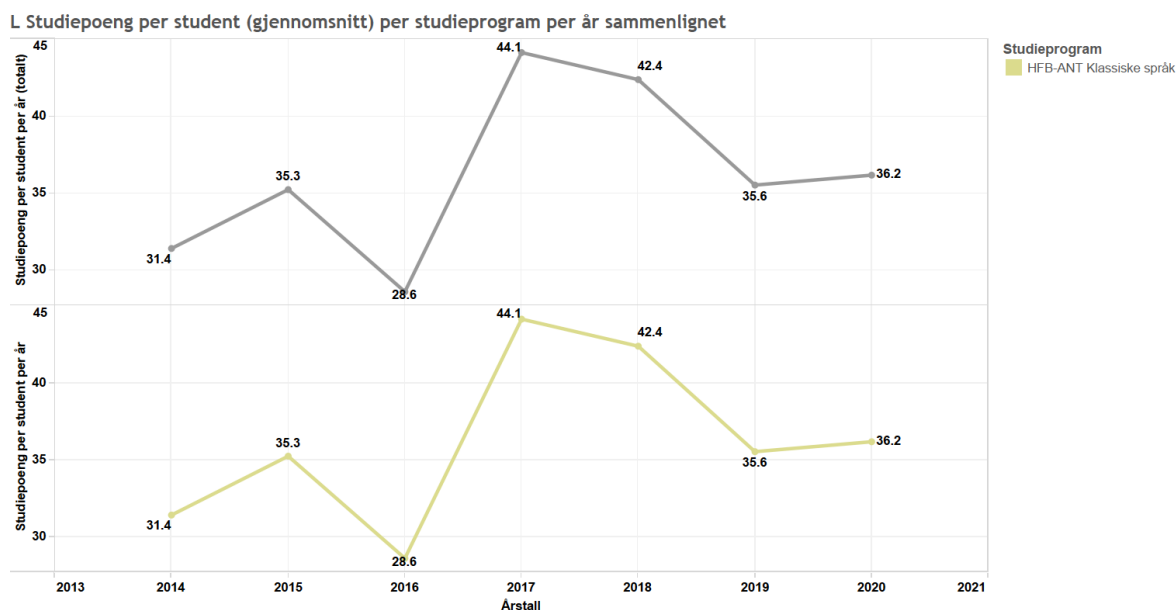
Inndragningene skyldes i all hovedsak at studentene ikke har tatt nok emner eller ikke har meldt seg til emner i det hele tatt.

Noen av dem som begynner på programmet, har nok aldri til hensikt å fullføre. Flere av studentene som har fått sin studierett inndratt, har ikke tatt noen emner i gresk/latin før studieretten ble inndratt. Dermed har de i realiteten aldri kommet ordentlig i gang med studiet. Noen har selv vært ærlige på at de bruker programmet som en «bakvei» inn til andre programmer med høyere opptakskrav. I spørreundersøkelsen blant de som har sluttet på BA-programmet, kommer det dessuten fram at 59,6 % begynte på et annet studium etter å ha sluttet på bachelorprogrammet.

Det er også viktig å nevne i denne forbindelsen at høyt frafall fra studier i gresk/latin ikke er noe nytt. Det har «alltid» vært slik; i hvert fall helt tilbake til 50-/60-tallet har dette vært en kjent problemstilling ved UiO. Trolig henger dette sammen med at de klassiske språkene har en svak stilling i skolen og generelt i det norske samfunnet. Arbeidsmulighetene for studentene i klassiske språk ansees som begrenset, og academia er den vanligste karriereveien for studentene som tar studiet. Vi kommer tilbake til det under «Sammenfattende begrunnelse for programmets videreføring».

Studiepoengproduksjonen på studieprogrammet gikk kraftig opp fra 2016 til 2017. Den holdt seg omtrent på samme nivå i 2018, før det ble en liten nedgang i 2019. Nivået i 2019 og 2020 er omtrent det samme som det var fram til 2016. Det er vanskelig å si hva toppen i 2017 og 2018 skyldes.

Figur 1: Studiepoeng pr. student på BA-programmet i klassiske språk¹⁰

¹⁰ Figuren er hentet ut fra UiOs statistikkverktøy Tableau.

Internasjonalisering

Det eksisterer pr. i dag utvekslingsavtaler øremerket studenter i klassiske språk med University College London (Storbritannia), Universitetet i Bologna (Italia), Universitetet i Pavia (Italia) og Universitetet i Leuven (Flandern, Belgia).

Som tabell 3 viser, er det imidlertid svært få av studentene som benytter seg av muligheten for utveksling. Dette henger nok sammen med det faktum at det er få som fullfører bachelorgraden, og mange som slutter eller får studieretten inndratt i løpet av det første året. Hvis vi ser antall utreisende studenter (totalt 3 i perioden) i forhold til antall studenter som fullfører programmet (totalt 12 i perioden), kan vi neppe forvente et høyere antall utreisende studenter. Det vil alltid være studenter som av ulike private årsaker ikke har mulighet til å reise på utveksling.

Tabell 3: *Utteksling på bachelorprogrammet i klassiske språk, 2014-2020*

	Antall utreisende
Kull 2014	1
Kull 2015	0
Kull 2016	0
Kull 2017	0
Kull 2018	2
Kull 2019	Ikke aktuelt ennå
Kull 2020	ikke aktuelt ennå
Totalt	3

Læringsmiljø og faglig-sosiale forhold

Studentene på programmet sier selv at «alle kjenner alle» og har god sosial kontakt. De siste årene har antikk- og klassiskstudentene igjen bygget opp et aktivt fagutvalg etter at dette i noen år var uvirksomt. Alle de aktive årsenhet-, BA- og MA-studentene er med i fagutvalget. Fagutvalget arbeider for å fremme gresk- og latinstudentenes interesser ved IFIKK. I tillegg organiserer de faglige-sosiale arrangementer, først og fremst for klassisk-studentene, men også for de andre studentene ved instituttet. I løpet av året arrangeres quizer, antikkrelevante foredrag (*In Vino Veritas*), fester og ikke minst studietur som bidrar til et godt sosialt miljø på tvers av studielinjene ved IFIKK. Under det pågående utbruddet av Covid-19 planlegger Fagutvalget en rekke digitale aktiviteter, blant annet quizer, kollokviegrupper og forelesninger. Fagleder er i kontakt med Fagutvalget om dette og støtter deres initiativer der han kan. Vitenskapelig ansatte i klassiske språk stiller også opp med foredrag.

IFIKKs førsteårsundersøkelse fra 2020 (se mer om denne under «Indikasjoner på særlig god eller særlig sviktende kvalitet» lenger ned) støtter opp under inntrykket av at klassisk-studentene har et godt sosialt miljø. Ingen av respondentene svarer at det sosiale miljøet er dårlig; alle svarer enten «svært godt», «godt» eller «greit» (14 % har svart «vet ikke»).

Praksis og arbeidslivsrelevans

Det er ingen muligheter for praksis på bachelorprogrammet.

Sju personer har besvart vårt spørreskjema for uteksaminerte BA-kandidater.¹¹ 49 personer har besvart spørreskjemaet for studenter som har sluttet på studiet uten å fullføre. Svarene på disse spørreskjemaene kan tyde på at arbeidslivsrelevansen ved studiet er uklar, i hvert fall for enkelte. Én av respondentene i førstnevnte undersøkelse oppgir at h*n begynte på et nytt BA-studium fordi BA fra UiO ikke ga jobbmuligheter. Også flere av de som har sluttet på studiet, oppgir manglende arbeidslivsrelevans som årsak til at de sluttet (f.eks. «var usikker på hva jeg kunne bruke det til videre» og «jeg så helt enkelt ikke hva jeg skulle bruke det til i mine fremtidige jobbplaner»).

På den annen side utdyper én av de uteksaminerte kandidatene nytten av studiet i arbeidslivet: «En akademisk grad gir meg verdifulle perspektiver også innen privat næringsliv.» Vedkommende foreslår også at man benytter alumni for å holde presentasjoner om arbeidslivsrelevans.

Av de sju som har besvart spørreskjemaet for uteksaminerte kandidater, har fem svart at de gikk videre til et masterstudium etter fullført BA-grad. Dette kan tyde på at BA-programmet først og fremst er relevant for videre studier, men det kan også tolkes dithen at BA-studiet faktisk er så godt at studentene ønsker å fortsette å studere. Studiet i klassiske språk er godt egnet for forskningsorienterte studenter, men arbeidslivsrelevansen bør tydeliggjøres og kommuniseres bedre til studentene på BA-programmet. Vi har forsøkt dette gjennom å arrangere karrieredag/-lunsj for studentene på programmet (både i 2017 og 2018), hvor tidligere studenter kom og fortalte om sin karriere og om hvordan de har hatt nytt av studiet i jobben. Karriere-arrangementene hadde dessverre dårlig oppmøte.

Ressurser

IFIKK er i en svært dårlig økonomisk situasjon. Det ble derfor vedtatt i instituttstyret i 2019 at alle fag ved IFIKK skal redusere sin samlede ressursbruk på undervisning med 15 % for å legge til rette for en fremtidig lavere bemanning (se de vedlagte «Sparetiltak i klassiske språk»). Sparetiltakene innebærer for det første at vi ikke tilbyr flere emner enn det som er strengt nødvendig hvert semester. Det betyr at studentene ikke har noen reell valgfrihet i emnene på 2000-nivå i 80-gruppa. I tillegg er det vedtatt å kutte ut timene med metrikkundervisning på GRE2401, GRE2405, LAT1404 og LAT2401, samt at undervisningsomfanget på tekstemner på 2000- og 4000-nivå har blitt redusert fra 14 til 10 dobbelttimer.

Studentene har uttalt seg negativt om sparetiltakene og kuttene i undervisningen, både overfor oss på klassisk seksjon, overfor IFIKKs styre (se vedlagte «Svar til notis lagt fram på IFIKKs styremøte 14. mai 2020») og i studentavisen Universitas¹². Det er ingen tvil om at kuttene i undervisningstilbudet er uheldige, ikke bare for studentene, men også for de ansatte, som blir nødt til å jobbe på frivillig basis for å gi studentene et forsvarlig tilbud.

---

¹¹ Spørreskjemaet ble sendt ut til alle som fullførte studieprogrammet mellom 2014 og 2019. Det vil si at de som fullførte programmet etter den modellen som gjaldt fram til 2016, også har besvart spørreskjemaet.

¹² <https://universitas.no/debatt/67319/spartansk-sparing-for-ifikk/>

Indikasjoner på særlig god eller særlig sviktende kvalitet

Som vi allerede har nevnt, er gjennomføring og frafall en utfordring på programmet. I tillegg er arbeidslivsrelevansen og den praktiske nytten av studiet uklar for noen, som nevnt i avsnittet «Praksis og arbeidsrelevans» over.

For øvrig er det i studentundersøkelsen blant uteksaminerte kandidater ikke ett spesifikt område som peker seg ut som bra eller dårlig; det er ulike ting respondentene anser som bra/dårlig. Én av studentene mener for eksempel at vi er dårlige på å rekruttere og følge opp folk, mens en annen er meget imponert over oppfølging gjennom bachelorgraden.

10 studenter fra BA-programmet i klassiske språk har besvart IFIKKs spørreundersøkelse for førsteårsstudenter fra mars 2020. Resultatene fra denne undersøkelsen er ikke statistisk gyldige ettersom det er så få respondenter, men de er nyttige å se på likevel.

Studentene gir for det første uttrykk for å være godt fornøyd med kvaliteten på undervisningen. Det er ingen som svarer at kvaliteten på undervisningen er «ganske dårlig». De aller fleste synes derimot at kvaliteten er «ganske god» eller «svært god», mens en mindre andel synes kvaliteten er «middels». På spørsmål om studiet har levd opp til forventningene, svarer omtrent 70 % at de er veldig fornøyd eller ganske fornøyd. Resten er ganske skuffet. De som er skuffet, har imidlertid ikke utdypet hvorfor de er skuffet.

Undersøkelsen viser videre at få studenter har intensjoner om å fullføre graden. Det er nesten 20 % som ikke lenger er aktive studenter. Blant de som fortsatt er aktive, er det kun 28 % som er «helt sikre» eller «ganske sikre» på at de vil fullføre graden.

Som nevnt under «opptak og gjennomføring», vet vi at noen begynner på BA-programmet mens de venter på å komme inn på et annet studium. Førsteårsundersøkelsen kan tyde på at studentene ikke helt vet hva de vil med studiet. 43 % svarer at de har planer om å gjennomføre en bachelor- eller mastergrad i faget ved UiO.¹³ 14 % svarer at de venter på å komme inn på et annet studium. 43 % svarer at de er «er usikker på hva jeg vil, og tror dette er et godt studium mens jeg finner ut av det.».

Studentene ser ut til å forstå våre forventninger til dem på studiet. 86 % svarer nemlig at de forstår hva som forventes. Halvparten av disse tror derimot imidlertid ikke at de klarer å møte forventningene. Dette kan kanskje tyde på for høye forventninger. Høye forventninger trenger imidlertid ikke å være et problem i seg selv. Det viktige er at studentene føler seg motivert til å jobbe hardt for å møte forventningene, og at de får nok hjelp for å takle overgangen fra skole til akademia. Det er også verdt å legge merke til at selv om noen av studentene ikke tror at de får til det som forventes av dem på studiet, synes likevel flesteparten (rundt 70 %) at vanskelighetsgraden på undervisningen er helt passe.

---

¹³ De øvrige 11 % har svart «vet ikke».

Førsteårsstudentene synes også stort sett at undervisningsmengden er passe. Nærmere bestemt svarer 60 % at undervisningsmengden er omtrent passe. Noe overraskende mener 15 % at det er «litt for mye» undervisning. 15 % mener det er «litt for lite». Som nevnt ovenfor under «Ressurser», har studentene i andre sammenhenger uttrykt sterk misnøye med kuttene i undervisningstilbudet som følge av IFIKKs økonomiske situasjon.

Som nevnt, ser studentene ut til å være fornøyd med studiet. Likevel er det mange som faller fra. I spørreundersøkelsen blant studenter som har sluttet på studiet, fremkommer det at for en del av studentene er årsaken til frafallet av personlig karakter (f.eks. sykdom). Dette er forhold som vi ikke har kontroll over. Som nevnt i avsnittet «Opptak og gjennomføring», vet vi også at noen studenter egentlig har planer om å begynne på et annet studium. Dette viser seg også i undersøkelsen blant de som har sluttet, f.eks. ved utsagn som dette: «Gikk på programmet som bakdør til arkeologi.» Det er imidlertid noen som forklarer frafallet med forhold ved studiet, men likevel ikke nødvendigvis med sviktende kvalitet i studiet. Noen manglet åpenbart interesse/motivasjon for studiet:

- «Det ble for monotont å sitte og oversette tekst etter tekst dag ut og dag inn. Det drepte motivasjonen og all gleden ved studiet og språkinteressen.»
- «Stod ikke helt i tråd med forventningene mine. Interesseområdet mitt var et annet enn det som ble presentert. Mistet motivasjonen.»

Tiltak gjennomført underveis

I forbindelse med forrige programevaluering i 2012 skrev vi i vår egevaluering at programmets eksistensberettigelse dessverre var uklar fordi var en utfordring å klargjøre overfor studenter, potensielle studenter og arbeidsliv hva som var studiets egenart – hva som skilte våre kandidater fra andre humaniora-kandidater med støttegruppe i antikken. I tillegg var det utfordrende å få studentene til å føle tilhørighet til vårt studieprogram fremfor sin fagfordypning i historie, filosofi etc.

Siden forrige programevaluering har programmet – som nevnt – gått fra å være et antikkprogram, hvor studentene valgte mellom studieretning for klassiske språk og studieretning for antikk kultur, til å bli et program som rendyrker det språklige. I og med at programmet nå kun er et program for klassiske språk, mener vi at eksistensberettigelsen til programmet har blitt tydelig: Studentene ser ut til å føle seg som klassisk-studenter, eller i det minste som språkstudenter. Det er dessuten klart at kandidater som har fullført bachelorprogrammet i klassiske språk, har noe som andre humaniora-kandidater ikke nødvendigvis har, nemlig gode kunnskaper i gresk eller latin. At studentene igjen har bygget opp et aktivt fagutvalg og har et godt sosialt miljø, er etter fagutvalgets eget utsagn en viktig faktor når det gjelder å få studentene til å føle tilhørighet til faget/programmet.

Fram til 2015 hadde vi innføringsemner i gresk og latin på 20 studiepoeng. I 2012 påpekte eksterntpanelet i sin rapport at «[d]et ser ut til at innføringseminene i gresk og latin er første hinder på veien» for å få studentene til å gjennomføre studieprogrammet. Dette underbygges av den høye andelen stryk på 20-studiepoengseminene (se Tabell 4 og Tabell 5).

Tabell 4: Gjennomføringsstatistikk for LAT1100, 2010-2015¹⁴

	Meldt	Bestått ¹⁵	Stryk
2010	23	14	2
2011	29	18	5
2012	21	15	4
2013	23	11	9
2014	21	14	4
2015	22	14	5

Tabell 5: Gjennomføringsstatistikk for GRE1102, 2010-2015

	Meldt	Bestått	Stryk
2010	17	12	5
2011	9	6	2
2012	15	8	3
2013	6	2	2
2014	14	10	2
2015	6	5	0

Fra og med studieåret 2015/2016 ble begge 20-studiepoengs innføringsemnene delt opp i to emner à 10 studiepoeng, hvorav det første (LAT1001/GRE1001) tas i høstsemesteret, og det andre (LAT1002/GRE1002) i vårsemesteret. Omorganiseringen av innføringsemnene ser ikke ut til å ha hatt effekt på gjennomføringen av programmet som helhet, i hvert fall ikke foreløpig. Man skulle i så fall kunne vente en økt gjennomføringsgrad fra og med 2016-kullet, men det har vi ikke (jf. tabell 2 over). De fleste studenter på innføringsemnene er enkeltemnestudenter som ikke er tilknyttet et studieprogram i det hele tatt. På LAT1001 i perioden 2015-2020 har antall undervisningsmeldte og antall eksamensmeldte fra BA-programmet i klassiske språk aldri oversteget sju¹⁶. På GRE1001 har det aldri vært mer enn seks undervisnings- eller eksamensmeldte fra BA-programmet i klassiske språk. Også dette kan tyde på at flere av de som begynner – som tidligere nevnt – ikke er reelle studenter på vårt bachelorprogram, og kanskje heller aldri har hatt til hensikt å være det. Av de som begynte på programmet høsten 2016 eller senere, og har fått studieretten sinn inndratt, er det kun seks (av 25 inndratte pr. 5.2.2021) som faktisk har tatt emner i gresk eller latin etter at de fikk opptak på programmet. Dette støtter også antakelsen om at flere av de som begynner på programmet, egentlig aldri har til hensikt å gjennomføre vårt program.

Fra og med høsten 2018 har studentene på LAT1001 vært inndelt i to grupper de første fem ukene (dette ble gjennomført også på GRE1001 høsten 2018, men har ikke blitt videreført pga. ressurs-situasjonen). Dette for å

¹⁴ Tall i tabell 4, 5, 6 og 7 er hentet fra FS-rapport 754.001 «Gjennomføringsfakta – emne».

¹⁵ De som var meldt, men er regnet med verken blant 'bestått eller 'stryk', har ikke møtt til eksamen, enten pga. sykdom eller av en ukjent grunn.

¹⁶ FS-rapport 754.001 «Gjennomføringsfakta – emne».

kunne gi studentene tettere oppfølging. I tillegg ble det opprettet en selvstudiumsvariant av emnet for studenter som av en eller annen grunn ikke har mulighet til å møte til undervisningen, f.eks. pga. jobb. Tidligere hadde nemlig emnet en utfordring med studenter som bare stakk innom undervisningen innimellom. Dette gjorde undervisningen utfordrende, og medførte at studentene ikke følte noen klassetilhørighet.

Det kan se ut som inndelingen i to grupper og opprettelse av en selvstudiumsvariant på LAT1001 har hatt en god effekt. Selv om andelen stryk i seg selv ikke har gått ned, er det likevel et betydelig høyere antall kandidater som tar, og ikke minst består, eksamen (jf. Tabell 6).

Tabell 6: Gjennomføringsstatistikk for LAT1001

LAT1001	Meldt (møtt)	Bestått	Stryk
2015	24 (17)	13	4
2016	40 (31) ¹⁷	18	9
2017	34 (22) ¹⁸	13	7
2018	45 (32)	24	8
2019	53 (41) ¹⁹	32	8
2020	82 (70)	68	2

Etter innføringen av de nevnte tiltakene på LAT1001 høsten 2018, ser vi en betydelig økning i antall beståtte eksamener også på LAT1002 våren 2019 og våren 2020 (jf. Tabell 7).

Tabell 7: Gjennomføringsstatistikk for LAT1002, 2016-2020

LAT1002	Meldt (møtt)	Bestått	Stryk
2016	16 (7)	7	0
2017	10 (9)	9	0
2018	6 (5)	5	0
2019	21 (17)	16	1
2020	19 (15)	15	0

Fokus og tiltak framover

Vi er allerede i gang med en gjennomgang/revisjon av både årsenheten, BA- og MA-programmet. Bakgrunnen for dette er hovedsakelig at vi ønsker å gi studentene et best mulig studietilbud. Dessuten bør studietilbudet utdanne

---

¹⁷ Fire av dem som møtte, avbrøt underveis.

¹⁸ To av dem som møtte, avbrøt underveis.

¹⁹ Én av dem som møtte, avbrøt underveis.

kandidater som både møter behovene i det norske samfunnet/arbeidslivet og det internasjonale akademiske miljøet som klassisk filologi er en del av. Tanken om en revisjon av studieprogrammene oppsto for alvor etter ansettelsen av to internasjonale kolleger i klassisk filologi i 2018. De to nyansatte i klassisk filologi gir oss nemlig mulighet både til å drive en del fellesundervisning mellom gresk og latin og til å tilpasse emnetilbudet til nye faglige interesser.

I tillegg har IFIKKs økonomiske situasjon skapt flere utfordringer for våre programmer. Særlig problematisk er det at den økonomiske situasjonen gjør at vi på MA-nivå – med få unntak – kun kan tilby såkalte heisemner, dvs. emner med felles undervisning for BA- og MA-studenter, og emner hvor undervisningsformen er veiledet lesning. Ettersom ressursbruken på BA- og MA-nivå må sees i sammenheng, kan løsningen på dette muligens finnes gjennom endringer på BA-nivå. Vi vil blant annet se på om noen av 5-studiepoengsemnene som inngår i fordypningsgruppene i gresk og latin, kan slås sammen. Pr. i dag inneholder nemlig fordypningene (80-gruppene) fire obligatoriske tekstemner à 5 studiepoeng på 1000-nivå. Sammenslåing til 10-studiepoengseminer med et mer åpent innhold vil for det første gi studentene mer tid mellom undervisningsstart og eksamen, og for det andre vil det trolig skape større rom for variasjon i emneinnholdet. Hvis vi slår sammen 5-studiepoengsemnene, kan man dessuten veksle mellom f.eks. et Cæsar-emne og et Cicero-emne om høsten annethvert år, og mellom et Vergil-emne og et Horats-emne om våren annethvert år.

Det er også utfordringer knyttet til antikk-emnene som undervises i Athen (ANT2222 med påbygningseminet ANT2221) og Roma (ANT2210 med påbygningseminet ANT2211). Det er nemlig slik at de som følger det anbefalte studieløpet for BA-programmet, ikke har mulighet til å ta både Roma- og Athen-emnene i samme semester. Det er også vanskelig å reise bort og dermed gå glipp av annen undervisning i 4-6 uker for å ta ett av disse emnene. I forbindelse med revisjonen av BA-programmet ønsker vi å se på hvordan vi kan gjøre det mulig for studentene å ta Roma- og Athen-emnene som en del av BA-programmet i klassiske språk.

Det er i tillegg slik at det ikke er noen åpenbar logikk i hvilke 40-grupper som er forhåndsgodkjent på programmet pr. i dag. F.eks. er 40-gruppa i Kinastudier en godkjent 40-gruppe på programmet, men ikke 40-gruppa i Japanstudier, uten at årsaken til det er klar. Vi planlegger derfor å gjennomgå hvilke 40-grupper som er forhåndsgodkjent på programmet, og eventuelt gjøre endringer i disse for å sørge for at vi tilbyr relevante 40-grupper.

I tillegg til å jobbe med oppbyggingen av programmet, vil vi også se på hvordan vi kan øke rekrutteringen til programmet. Ideer som vi vil tenke videre på, er f.eks. å lage korte info-filmer om programmet som kan spres gjennom Facebook, Twitter, Youtube osv.

Sammenfattende begrunnelse for programmets videreføring

Det at vi har få studenter og lav gjennomføring på bachelorprogrammet i klassiske språk gjenspeiler nok først og fremst det faktum at de klassiske språkene står i en relativt svak posisjon i Norge sammenlignet med en del andre europeiske land. Dessverre er Norge et foregangsland når det gjelder å kutte røttene til kulturarven fra Hellas og Roma. I alle de land det er naturlig å sammenlikne oss med (Storbritannia, USA, Tyskland, Nederland, Frankrike) har både latin, gresk og antikkens kultur en langt større plass i hele utdanningssystemet enn her i Norge. Dersom vi skal få flere studenter til å begynne på, og ikke minst gjennomføre, våre studieprogrammer, hjelper det antakelig

ikke bare å forbedre våre studieprogrammer. De klassiske språkenes stilling må styrkes både i skolen og i samfunnet som helhet.

Selv om vi har få studenter og lav gjennomføring på bachelorprogrammet, er det viktig å merke seg at den generelle interessen for antikk-emnene våre er økende (jf. egevalueringen av årsenheten). Noen studenter begynner på bachelorprogrammet etter å først ha tatt ett eller flere antikk-emner. Antikk-emnene er således viktig for rekrutteringen til bachelorprogrammet og skal fremheves enda mer i reklameringen for studieprogrammet (se ovenfor «Fokus og tiltak framover»).

Som nevnt, trengs det en styrking av de klassiske språkenes stilling i samfunnet som helhet, og vi jobber for å fremme og formidle kunnskap om antikken i det norske samfunnet.²⁰ Likevel kan vi antakelig aldri regne med å uteksaminere flere titalls studenter på våre programmer hvert år. Til og med i land som faktisk har en sterk klassisk tradisjon i utdanningssystemet (f.eks. Tyskland, Nederland og Belgia) er studenttallene i klassiske språk relativt lave. Det er kanskje heller ikke noe mål å uteksaminere massevis av kandidater i klassiske språk. Det er ikke nødvendigvis behov for mange personer med kunnskaper i gresk/latin i Norge, men det er like fullt viktig at *noen* har kunnskaper i disse språkene, samt om antikkens kultur og dens resepsjon i ettertiden. Den viktigste grunnen til dette er at antikkens Hellas og Roma har satt spor etter seg på så mange områder. Ettertiden har tatt aktivt og begeistret imot arven fra antikkens Hellas og Roma. Vi kan nevne filosofi, billedkunst, arkitektur, drama, epos, retorikk, satire, lovgivning og politisk teori. I tillegg kommer den rent språklige innflytelsen, som har skjedd på så mange måter, den også. Selv om latin og gammelgresk ikke er levende språk i dag, kan de gjerne kalles Europas opprinnelige morsmål, fordi de har satt så mange spor etter seg. Språkene har satt sitt helt spesielle preg på mange av de moderne språkene. Derfor mener vi at UiO som et ledende europeisk universitet bør ha de klassiske språkene i sin portefølje, og det både på BA- og MA-nivå.

---

²⁰ Blant annet gjennom populærvitenskapelige bøker (f. eks. V. Roggen & H. Sejersted, *Litt latin* 2017 og V. Roggen, *Jo visst kan du gresk og latin!* 2010); populærvitenskapelige intervju om forskning (f. eks. H. Lamers og A. Maravela på *Forskning.no*); fagrelaterte innlegg på media og i aviser (f. eks. V. Roggen i *Klassekampen* og på NRK radio); offentlige foredrag (f. eks. E. Welo og A. Maravela i Literaturhuset); regelmessige skolebesøker (f. eks. H. Lamers og V. Roggen på Oslo Katedralskolen); fagrelaterte blogger (S. Bår 'Classics For You' og M. Skoie 'Mathildes antikkenblog').